

Název disertační práce:

Systémy podpory studentů se zdravotním postižením v terciárním vzdělávání
(srovnávací studie)

Anglický název disertační práce:

Support systems for students with disabilities in tertiary education
(comparative study)

Abstrakt:

Vznik této práce souvisí se současnou situací terciárního vzdělávání, které se již řadu let nachází v ohnisku zájmu tvůrců vzdělávacích politik, vědeckých týmů i zájmových skupin. Například v komuniké Světové konference o vysokoškolském vzdělávání UNESCO z roku 2009 je opakovaně zdůrazněna společenská odpovědnost a sociální rozměr terciárního vzdělávání, které umožňuje hledat lidstvu řešení mnoha sociálních, ekonomických, vědeckých a kulturních problémů. Cílem práce, která má teoreticko komparační charakter, je vytvořit pojmový a informační základ pro hlubší porozumění systémům podpory studentů se ZP v terciárním vzdělávání, navrhnout možné modely či scénáře podpůrných aktivit a porovnat situaci v českém prostředí s vybranými příklady zahraničních institucí.

Autor se zabývá problematikou vymezení systémů podpory studentů se ZP v terciárním vzdělávání, zmiňuje vybrané aktuální teorie vhodné při jejich popisu a analýze. Podpůrná struktura vzdělávání je definována jako systém institucí a služeb, který pomáhá vytvářet vhodné podmínky, řešit problémy a odstraňovat nedostatky vzniklé při fungování vzdělávacího systému. Podporu chápeme autor jako soustavu legislativních a organizačních opatření, dále zdrojů, intervencí a služeb zajišťovaných uvnitř i vně vzdělávací instituce, které mají působit uceleně a koordinovaně tak, aby ve výsledku pozitivně působily na příjemce podpory (studenta) ve všech fázích vzdělávání (před vstupem do školy, na počátku, v průběhu studia i ve fázi přechodu do světa práce) tak, aby bylo v rámci zvoleného studijního programu co nejefektivněji dosaženo očekávaných plnohodnotných výsledků učení a studia.

Z hlediska metodologie čerpá práce zejména ze schématu komparace, které doporučil Bereday v šedesátých letech dvacátého století a dále jej rozpracovali další autoři. Za

jednotku komparace byl stanoven konkrétní systém podpory studentů se ZP, včetně jeho zakotvení v širším kontextu. Osnovu komparace tvoří následující oblasti: 1) Kontext, tj. základní situace terciárního vzdělávání v daném státě, 2) legislativa ve vztahu k rovným příležitostem a legislativa k terciárnímu vzdělávání včetně úprav, které se týkají studentů se ZP, 3) podmínky vstupu na terciární stupeň, návaznost na vyšší sekundární vzdělávání, 4) podpora v rámci vybraných institucí terciárního vzdělávání.

V závěru práce autor zobecňuje dva modely systémů podpory – centralizovaný a decentralizovaný – a navrhuje kritéria vhodné pro posuzování jejich kvality v rámci jak vnitřní, tak i vnější evaluace.

Abstract

For years, tertiary education has been in the focus of school policy makers, research teams and groups of stakeholders. For example the communiqué of UNESCO World Conference on Higher Education 2009 in Paris repeatedly stressed social importance and responsibility of tertiary education which should help humanity with solving many social, economical, scientific and cultural problems. The aim of this theoretical-empirical thesis is to constitute terminological apparatus and informational base for deeper understanding of support systems for university students with special needs, to propose possible models or scenarios of supportive activities and to compare situation in the Czech environment with selected examples from foreign institutions.

The author defines and analyses the system of support for students with special needs in tertiary education and presents theories suitable for their description and understanding. Supportive structure of education is defined as a system of institutions and services, which helps to create optimal conditions, to solve problems and to remove shortcomings in functioning of an educational system. The support is understood as a system that consists of legislative and organisational measures, resources, interventions and services provided by educational institutions and other providers and that should operate in a coherent and coordinated way to have in the end positive effect on the recipient of the support (a student) in all phases of study (before admission to university, in the course of study and during transition to working environment) in order to achieve intended learning outcomes within a study programme.

Methodology of this work is based on comparative scheme recommended by Baraday and advanced by his followers. A system of support was delimited as a unit of comparison with respect of wider context. The structure of the comparison was divided into four parts: (1) context, general situation of tertiary education in a country, (2) specific legislation for tertiary education including equal opportunities, (3) access conditions for students with special needs and continuity of educational levels, (4) support within selected institutions of tertiary education.

In the end of this thesis the author generalises two models of support systems – centralized and decentralized – and suggests criteria for their internal and external evaluation.